

กั ๖๖ ราชานุกาฬ

ในความเป็นชาติ

บทความพิเศษ

ในวโรกาสวันคล้ายวันเสด็จพระชนม์ เป็นปีที่ 59 วันที่ 1 ธันวาคม พุทธศักราช 2545

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

องค์ปฐมเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย องค์ปฐมผู้บัญชาการทหารบก

องค์ผู้สำเร็จราชการแผ่นดินสยามองค์ที่ ๑๒ และ ๑๓

อภิรัฐมนตรี นายกราชบัณฑิตสภา

และองค์การทูตเสนาบดีแห่งสหประชาชาติ ได้อวยเสด็จให้ทรงเป็นคนไทยคนแรกที่เป็นบุคคลสำคัญของโลก

หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล*

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้มีรับสั่งกับหม่อมราชวงศ์สังขดิศ ดิศกุล ** ผู้เป็นหลานชายใหญ่ เมื่อแรกเริ่มต้นเข้ารับราชการว่า "ในความเป็นชาติ เอกลักษณะของคนไทย คือ ความนอบน้อมต่อตน ความขยันหมั่นศึกษา ความกตัญญูรู้คุณบุพการีชน ครูอาจารย์ โดยมีมั่นในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นหัวใจแห่งการดำรงตน ปฏิบัติได้เช่นนี้ ความสุข ความเจริญ ย่อมจักบังเกิดขึ้นแก่ตนและครอบครัวอยู่เป็นนิจ"

ข้อเท็จจริงประการนี้ จึงควรที่จะได้มีการขยายผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในหมู่ประชาชน และโดยเฉพาะเยาวชนผู้ล้วนจะเป็นกำลังสำคัญ ในการดำรงประเทศชาติของเราในวันข้างหน้า

ที่ว่าจะต้องมีการขยายผล ก็ด้วยเหตุที่ว่าในทุกวันนี้ ภาพของสังคมกำลังบังเกิดความสับสนค่อนข้างมาก ซาดทั้งวุฒิภาวะและความรู้ดีรู้ชั่วอันควร ครูอาจารย์ผู้ต่างต้องแบกรับภาระอันหนักหน่วงและมีจำนวนไม่เพียงพอเมื่อพิจารณาในเชิงประชากร

* หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กรรมการพิธีกรศึกษาธิการกองทัพอากาศและหอสมุดดำรงราชานุภาพ
** หม่อมราชวงศ์สังขดิศ ดิศกุล ข้าราชการบำนาญ อดีตเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศมาเลเซีย สวิตเซอร์แลนด์ และสำนักวาดิกัน ปัจจุบันเป็นประธานกรรมการพิธีกรศึกษาธิการกองทัพอากาศและหอสมุดดำรงราชานุภาพ กรมศิลปากร

เปรียบเทียบ ต้องทำหน้าที่อบรมบ่มนิสัยให้แก่
เยาวชนควบคู่ไปพร้อมกับความรู้วิชาการอื่น ๆ
ด้วยว่า พระโอรสของสมเด็จพระเจ้า กรมพระยา
ดำรงราชานุภาพ นั้นไม่ล้าสมัย ซึ่งพระองค์
ท่านทรงได้รับการพระราชทานอบรมสั่งสอน
มาจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่
หัว ที่จักเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคม
ของคนในชาติให้ดำเนินไปสู่ในทิศทางที่ควร
จะเป็น และมีความถูกต้อง คือ

1. **ความนอบน้อมต่อมรดก** ถือเป็น
ลักษณะเด่นที่มีความสำคัญกับคนไทยมาช้านาน คนไทยจะชอบต่อมรดก สุขุม และซื่อตรงใจ
จนชาวต่างชาติยากที่จะบัญญัติศัพท์มาใช้ให้
ตรงกับคำเหล่านี้ได้ สมเด็จพระเจ้าดำรง
ราชานุภาพ เคยมีรับสั่งว่า ความนอบน้อม
ต่อมรดก ยิ่งทำให้ตนเองสูงในสายตาสายผู้อื่น
นอกจากคนโง่เขลาที่ดูไม่ออก นึกไปเองว่าเขา
ไม่มีอะไรและชอบมีค่านิยมเพียงแก่คนชื้อที่คุย
หากเป็นเช่นนั้น ต้องถือเป็นเวรเป็นกรรม
เพราะคนมีอะไรดี เขามักซ่อนใน เหมือนสีด้า
ของนักปราชญ์อินเดีย ที่ทรงเลือกให้เป็นสี
ประจำกระทรวงมหาดไทย คือคนเรานั้นต้อง
ดีใน มีใช้ดีนอก

2. **ความขยันหมั่นศึกษา** คือแม้ศึกษา
จบมาสูงส่งเพียงใดแล้ว ต้องไม่ลำพองตน
บุคคลจะไม่หยุดศึกษาค้นคว้ามึลมหายใจ
ต้องเพียรชวนชายมุ่งหาวิชาความรู้สืบต่อ
เรียนรู้ประวัติศาสตร์ พระศาสนาตามได้
ประสบการณ์จากคู่อาวูโส และมีน้ำใจเป็น
นักกีฬา ไม่หยุดอยู่หนึ่ง ทั้งการติดตามข่าวสาร
ของวัน ทรงสอนว่า คนคชชาวคราวความ
เปลี่ยนแปลงผันแปรของโลก ก็คือคนที่ตายไป
แล้วเท่านั้น ภาษาต่างประเทศก็เป็นข้อสำคัญ
อีกประการหนึ่ง และเป็นกำไรชีวิตแก่บุคคล

โดยไม่ต้องวิตกที่จะพูดให้ได้เหมือนเขาเก่ง
เหมือนเขา ด้วยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว เคยมีพระราชดำรัสสอนว่า เขียน -
พูด ให้ถูก แม้ต้องช้าไว้ก่อน แต่ดีกว่าเร่งรีบ
แล้วผิดพลาด เพราะถ้าพูดแล้ว คำพูดจะสั่ง
การแทนเรา (*words would be our
commanders*) ความบกพร่อง เหลียงพล้ำ
ย่อมไม่เกิด ถ้ามีความรอบคอบ รู้จักการ
ประมาณตน เป็นเกราะป้องกันตัว

3. **ความกตัญญูรู้คุณบุพการีชนและ
ครูอาจารย์** ข้อนี้มีความสำคัญยิ่ง เพราะท่าน
เป็นผู้มีพระคุณใหญ่หลวง และเป็นรูปแบบ
ของความเป็นคนดี ความเป็นคนดีจึงมีความ
หมายที่ไพศาล แต่สามารถกล่าวได้โดยย่อ
ว่าจะกระทำการอะไรก็ตามแต่ ต้องนึกถึง
คำสอนของบิดามารดา ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณ
ที่จะไม่ทำให้ท่านโศกเศร้าเสียใจเป็นอันขาด
เช่น การไม่เสพยาเสพติด ไม่กล่าวคำเท็จ
ไม่ทุจริตคโกงแผ่นดิน เคารพต่อ กฎระเบียบ
และไม่ดูหมิ่นดูแคลนเพื่อนมนุษย์ ทุกคนมี
สิทธิ์ทำผิดได้ ความผิดกับความชั่วนั้นไม่
เหมือนกัน หากแต่ความผิด จะต้องเป็น
อุทาหรณ์สอนใจ

4. **ความจงรักภักดีในองค์พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** ประการนี้มีความหมาย
สูงสุดในความเป็นชาติ นักการทูตต่างประเทศ
วิจารณ์ว่า "เด็กไทยบางคนคงไม่ทราบกระมัง
ถึงความหมายในเพลงสรรเสริญพระบารมี ย็น
ถือเป็นเพลงของแผ่นดินที่มีความไพเราะมาก
ว่าตนจะต้องถวายความเคารพอย่างที่สุด คือ
การยืนตรง ไม่คุย ไม่เล่น ไม่ใช้โทรศัพท์มือถือ
ในหลายประเทศเขาถึงกับเอามือถือมาหัวใจแล้ว
ขยับร้องตาม" ความกตัญญูรู้คุณในองค์
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะนำความ

โทบูลย์รุ่งเรืองมาสู่ตนเอง ครอบครัวและชาติบ้านเมือง ทรงสอนไว้ว่าคนไทยนั้นรักในหลวงสุดพรรณนา จะกระทำการสิ่งใดก็นึกถึงท่านเลียนแบบท่านใน คุณความดี ความรักที่มีถวายแด่พระองค์ท่าน จึงไม่สามารถเปรียบเทียบกับความรักอื่นใดในโลกได้ ยังผลให้บังเกิดความร่มเย็นเป็นสุข และความสมัครสมานสามัคคีประเทศชาติปราศจากภัยอันตรายร้ายแรงใดๆตราบนานทุกวันนี้ด้วยพระบุญญาภรณ์

พระโอรส 4 ประการข้างต้นนี้ น่าจะมีส่วนช่วยเป็นกรอบกำหนดทิศทางการพัฒนาสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งมีใช้แนวความคิดแปลกใหม่ที่เพิ่งมีเกิดขึ้น แต่ได้มีการปฏิบัติสืบสานกันมา หลายช่วงคนแล้วบนผืนแผ่นดินนี้ ขอเพียงพรั่คิดว่า อย่าได้ผลิผลามกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยปราศจากศรัทธา *ในความเป็นชาติ*